

سیدمصطفی هاشمی طبا

با شروع جنگ تحمیلی عراق علیه ایران در سال ۵۹، دولت برای تمثیت امور مردم انضباط اقتصادی را سرلوحه کار قرار داد و با توجه به درآمد نفت که به زحمت به شش میلیارد دلار می‌رسید و نیمی از آن صرف تدارکات دفاع مقدس می‌شد، کنترل بودجه ارزی و مصرف کشور مورد توجه قرار گرفت؛ به این صورت که برای مصارف مختلف ارزی سهمیه‌بندی در نظر گرفته و همچنین نسبت به توزیع کوبین مواد خوراکی اقدام شد. قیمت واردات از سوی مراکز تهیه و توزیع کنترل می‌شد و چنین شد که هم نرخ ارز تفاوتی نکرد و هم همه مردم از حداقل مصرف مواد غذایی بهره‌مند شدند و هم کمبود ارز تأثیر چندانی بر اداره کشور نگذاشت. به این ترتیب انضباط مالی تا حد زیادی در کشور برقرار بود. جالب آن بود که تعدادی از طرح‌های توسعه‌ای کشور از سهمیه ارزی برخوردار شده و افتتاح شدند. روزنامه‌های میزان و انقلاب اسلامی وابسته به نهضت آزادی و بنی‌صدر این انضباط را کاری سوسیالیستی نامیدند؛ درحالی‌که در طول دولت دفاع ملی هیچ تعرضی به بخش خصوصی صورت نگرفت و تنها در صنایع ۱۱ هزار موافقت اصولی برای ایجاد صنایع بخش خصوصی صادر شد. پس از دوران دفاع مقدس و دوره ریاست‌جمهوری مرحوم هاشمی‌رفسنجانی که به دوره سازندگی تعبیر می‌شود، سیاست تعدیل اقتصادی در نظر گرفته شد و با گشایش ارزی، موضوع تقویت نظام اقتصادی لیبرالیسم (نه به‌طور کامل و حسب تئوری لیبرالیسم) بدون آنکه نامش عنوان شود، مطرح و به اجرا گذاشته شد و چون به صورت کلاسیک ابعاد لیبرالیسم دیده نشد، پایه‌های یک هرج‌ومرج اقتصادی گذاشته شد؛ ازجمله ورود برخی کارکنان دولت در قالب شرکت‌های انتفاعی و شروع پدیده‌ای به نام خصولتی که در بسیاری موارد با بخش خصوصی تضاد ایجاد کرد. در دوران حجت‌الاسلام خاتمی با توجه به چگونگی حضور ایران در جوامع بین‌المللی، روابط اقتصادی بین‌المللی بهبود یافت و به همین ترتیب با توجه به شعار قانون‌گرایی رئیس‌جمهور، آرامش و قانون‌گرایی در کشور پا گرفت و به همین رو از این دوران به‌عنوان بهترین دوران اقتصادی کشور نام برده می‌شود، اما آنچه نقطه آن گذاشته شده بود و به شلختگی اقتصادی ورود می‌کرد، به هر حال فعال بود و دولت یا نمی‌توانست به این‌سوی خواست به این نوع مسائل ورود کند. از شروع دوران احمدی‌نژاد انحطاط اقتصادی ایران و شلختگی و ولنگاری حقوقی شدت گرفت. با حذف نهاد‌های برنامه‌ریزی و نظارت همچون سازمان برنامه و بودجه و عدم پایش‌دی رئیس‌جمهور به قانون و افتخار خمیرکردن برنامه پنج‌ساله که از سوی همفکرانش حمایت می‌شد، در زمینه‌های مختلف حتی توزیع آب، واردات بی‌رویه، عدم سرمایه‌گذاری و نهایتاً تصویب قطع‌نامه‌های ضدایرانی که رئیس‌جمهور آنها را کاغذپاره می‌خواند از یک طرف و انتصاب مدیرانی برنامه پنج‌ساله از سوی دیگر، هرج‌ومرج کاملی بر اقتصاد ایران سایه افکند و این هرج‌ومرج در سایه هزینه‌کردن ارز قابل‌توجهی که نصیب کشور شده بود، از دیدگاه بسیاری مخفی ماند. در این دوران با استبدلال یکسان‌سازی ارز، مقادیر قابل‌توجهی از به بازار آزاد تزریق شد و با تغییر نرخ ارز، مابه‌التفاوت آن با نرخ قبل به نام یارانه برای همه مردم در نظر گرفته و پرداخت شد. از همین‌جا تسری بودجه اوج گرفت و زمینه تورم‌های سنگین ایجاد شد. با تصمیمات لحظه‌ای، ولنگاری اقتصادی در کشور رو به تزاید گذاشت و تنها با پوشش ارز حاصل از نفت، تسکین در جامعه حاصل می‌شد و در این حال سرمایه‌گذاری داخلی تضعیف شد و سرمایه خارجی به دلیل فضای ملتهب ایجادشده توسط رئیس‌جمهور و قطع‌نامه‌های صادره بین‌المللی به صفر گرایش پیدا کرد. همچنین خروج سرمایه از کشور شدت یافت و ورود قاچاق کالا رونق گرفت. می‌توان این دوره را اوج ناترازی سیاست خارجی با تمهیدات داخلی برشمرد. در دوره حجت‌الاسلام حسن روحانی با توقیف در امضای معاهده برجام و امر تنش‌زدایی با غرب، تورم یک‌رقمی و همکاری‌های بین‌المللی شروع شده و مایه امیدواری جامعه شد؛ درحالی‌که بی‌برنامگی و ولنگاری اقتصادی همچنان ادامه داشت و دولت هیچ برنامه‌ای برای مبارزه با آن و ایجاد نظم در جامعه نشان نداد.

📅 پنجشنبه ۹ بهمن ۱۴۰۴
📅 ۹ شعبان ۱۴۴۷
📅 ۲۹ ژانویه ۲۰۲۶
📅 سال بیست‌ودوم
📅 شماره ۵۳۱۷
📅 ۳۰ هزار تومان
📅 ۸ صفحه

در «شرق» امروز می‌خوانید: سایه اسد بر روابط روسیه و دولت جدید سوریه • جزئیات عیدی کارگران اعلام شد • قطعی طولانی‌مدت اینترنت؛ نه آرامش بخش، نه امنیت آفرین / محمد رهبری

جراحی اقتصادی دولت به قیمت گندم رسید؛

گندم در مسیر قیمت جدید

گزارش تیتربیک را در صفحه ۳ بخوانید

علی بیگدلی با ارانه هشدار جدی نسبت به شرایط کنونی سیاست خارجی معتقد است: هنوز همه راه‌ها مسدود نشده، اما پنجره تصمیم‌گیری به شدت در حال بسته‌شدن است. بحران فعلی نه در سطح هفته و ماه، بلکه وارد مرحله «روزشمار» شده و همین امر، ضرورت بازنگری فوری در شیوه مدیریت دیپلماسی کشور را دوچندان کرده است. یکی از اصلی‌ترین گره‌های وضعیت کنونی، ناکارآمدی ساختار تصمیم‌گیری در حوزه دیپلماسی در پرونده‌های حساس اخیر است.

جاوید قربان اوغلی معتقد است: نه آمریکا و نه کشورهای عربی منطقه، خواهان یک درگیری کنترل‌ناپذیر نیستند؛ چراکه چنین جنگی می‌تواند کل منطقه را وارد چرخه‌ای از بی‌ثباتی کند که هزینه‌های آن برای همه بازیگران سنگین و پیش‌بینی‌ناپذیر خواهد بود. هدف اصلی ترامپ را تلاش برای دستیابی به امتیازهایی می‌داند که بتواند آن را به‌عنوان یک دستور سیاسی داخلی عرضه کند البته نباید غیرقابل پیش‌بینی بودن ترامپ را دست‌کم گرفت.

فریدون مجلسی‌باور دارد که پیش از هر تصمیم شتاب‌زده‌ای در این روزهای بحرانی باید مسئله به‌درستی تحلیل شود و معتقد است: برخلاف آنچه در ادبیات رسمی و رسانه‌ای برجسته می‌شود، اساساً چالش مستقیمی میان ایران و آمریکا وجود ندارد و آنچه به عنوان بحران میان دو کشور مطرح می‌شود، در واقع به مسئله امنیت اسرائیل بازمی‌گردد. هرگونه راهکار فوری برای عبور از وضعیت کنونی، باید بر پایه کاهش تنش‌های منطقه‌ای و نه تقابل دوجانبه طراحی شود.

«شرق» در گفت‌وگو با کارشناسان، راهکارهای فوری خروج از بحران فعلی را بررسی می‌کند

دوراهی خاورمیانه

این گفت‌وگو را در صفحه ۲ بخوانید

دستور یزشکیان در جلسه هیئت دولت:

تسریع در آزادی زندانیان اعتراضات اخیر

برگزیده‌ها

تهدید رئیس‌جمهور آمریکا به قطع کامل حمایت‌های مالی و امنیتی از بغداد

المالکی در برابر سد ترامپ

گزارش «شرق» از کلاهبرداران مقابل دادسرا

سوءاستفاده از خانواده بازداشتی‌ها

۶ عضو خانه سینما بازداشت هستند

وزیر ارشاد: گفت‌وگوهای قابل توجهی با قوه قضائیه انجام شده است

نکاهی کوتاه به دلایل ناپیدای پافشاری رئیس‌جمهور آمریکا برای تسخیر گرینلند

ترامپ در سرزمین عجایب

«شرق» از شوک‌های

بی‌دری به بازار حمل‌ونقل هوایی گزارش می‌دهد

صنعت هوایی، در گیر بقا

نگاه

مختصات جنگ داخلی

یادداشتی از احسان هوشمند

یادداشت

تخریب پهنه‌های میراثی شهرها و مسئولیت عمومی

ترانه پلدا

معمار و شهرساز

دوشنبه همین هفته به دعوت ایکوم، کمیته ملی موزه‌ها، به جلسه‌ای رفتم با موضوع خطراتی که میراث فرهنگی ما با آن روبه‌رو است. «ایکوم» تشکلی مردم‌نهاد با ارتباطی جهانی است که سال‌هاست علاوه بر پرداختن به مسائل موزه‌ها و ارتقای محافظت از میراث طبیعی و ملموس و ناملموس، جلسات هفتگی گرمی با شرکت اهالی هنر، فرهنگ و میراث ایران نیز در مورد دغدغه‌های جاری میراث کشورمان برگزار می‌کند. صحبت علاوه بر شرح انواع خطرهایی که میراث ملموس (بن‌ها یا اشیای موزه‌ای) می‌توانند در مواقع زلزله، سیل، آتش‌سوزی یا ناآرامی‌های شهری با آن روبه‌رو شوند، به تخریب‌های اخیر در اثر آتش‌سوزی در بازارها و خیابان‌های مهم برخی شهرها نیز اختصاص یافت که بازار رشت مهم‌ترین آنها بود. چهارشنبه گذشته به شرح مختصری از این واقعه دلخراش در رشت، در یادداشتی کوتاه در همین روزنامه متین پرداختم. از آن روز مسئولان میراث کشور به کمک ادارات ثبت املاک و شهرداری در رشت، به‌طور شبانه‌روزی درگیر بازشناسی و طی مراحل اولیه بازسازی و حفاظت از این محوطه‌های عزیز و ثبت‌شده کشورمان بوده‌اند و امیدواریم این پیگیری‌ها به شکلی ادامه یابد که در تهیه طرح‌های معماری جدید برای آن پهنه‌ها، اصول و ضوابط حفاظتی و میراثی بر اثر شتاب‌زدگی و تداخل و تعارض‌ها در امر راضی نگه‌داشتن مال‌باختگان و کسبه پامال نشوند و کار شناسایی، برنامه‌ریزی و طراحی به دست متخصصان و صاحبان سواد میراثی و اجرا با کمک قدرت‌های محلی و ذی‌نفعان، طی روندی مسالمت‌جویانه، ضروری پیش برود که بعدها از غفلت خود شرمندۀ نشویم. زیرا همان‌طور که متخصصان میراث به‌درستی در جلسه ایکوم فرمودند، واقعیت بدون تعارف این است که در این چهار، پنج دهه اخیر، بی‌شمار بوده‌اند موارد از دست رفته و «از دست دررفته»ای که عمداً یا به سهو، یا به علت بی‌اعتنایی و عدم درک کامل از شرایط میراثی، یا تعارف با قدرتمندانی که توانسته‌اند مسئولان را وادار کنند تا کوتاه بیایند یا یک چشم‌شان را در برابر خلاف ببندند، برای همیشه به فنا رفته و نابود شده‌اند. و همراه آنها ملت ایران در ذره ذره هویت خود را باخته و رو به زوال نشسته است. آری ما ملت کهن، بعد از ازدست‌دادن کروزر کروزر جوانان و نخبگان‌مان در مهاجرت‌هایی که همچنان ادامه دارند، باید از میراث فرهنگی‌مان مراقبت کنیم که بزرگ‌ترین ثروت ما برای مباحثات در سطح جهانی است. اما مسئله کجاست که این بی‌توجهی‌ها مدام تکرار می‌شوند و ما از آنها درس نمی‌گیریم؟ از کشف آنچه در رسانه

ادامه در صفحه ۵

انتشارات کتاب شرق

شماره تماس
۰۹۱۰۲۰۴۳۹۲۴
۰۲۱۸۸۹۴۰۳۵

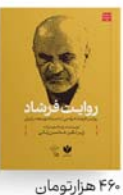
برای خرید آنلاین کیوآرکد را اسکن کنید

۲۲۰ هزار تومان

۷۰۰ هزار تومان

۴۶۰ هزار تومان

۳۰۰ هزار تومان

۲۴۰ هزار تومان

۷۵۰ هزار تومان

۲۴۰ هزار تومان

۳۲۷۵ هزار تومان

۲۵۰ هزار تومان

۴۸۵ هزار تومان

۵۷۵ هزار تومان

۲۷۰ هزار تومان

۷۵۰ هزار تومان

۲۴۰ هزار تومان

۲۷۰ هزار تومان

۵۱۰ هزار تومان

۱۰۰ هزار تومان

۲۵۰ هزار تومان

۴۳۰ هزار تومان

۴۶۰ هزار تومان

۲۸۰ هزار تومان

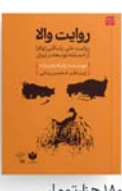
۵۲۰ هزار تومان

۳۰۰ هزار تومان

۲۱۵ هزار تومان

۱۸۰ هزار تومان

۳۲۵ هزار تومان

۳۵۰ هزار تومان

۳۱۰ هزار تومان

۵۲۰ هزار تومان

۱۰۰ هزار تومان

۴۳۰ هزار تومان

۲۵۰ هزار تومان

۳۱۰ هزار تومان

۳۶۵ هزار تومان

۳۴۰ هزار تومان

۵۲۰ هزار تومان

۷۰۰ هزار تومان

۲۳۰ هزار تومان

۱۷۵ هزار تومان

۲۹۵ هزار تومان

۳۶۵ هزار تومان

۳۴۰ هزار تومان